

Cuprins

ABREVIERI.....	5
ARGUMENT	9
CAPITOLUL I. ISTORICUL INSOLVENȚEI. ISTORIC PRIVIND FENOMENUL INSOLVENȚEI.....	
FENOMENUL INSOLVENȚEI.....	13
Secțiunea 1. Scurt istoric al insolvenței.....	13
Secțiunea a 2-a. Evoluția fenomenului.....	55
Secțiunea a 3-a. Obiectul, principiile și scopul procedurii.....	109
CAPITOLUL II. INSOLVENȚA ÎN ROMÂNIA ȘI ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ FENOMENUL INSOLVENȚĂ ÎN ROMÂNIA.....	
FENOMENUL INSOLVENȚĂ ÎN ROMÂNIA.....	138
Secțiunea a 4-a. Remodelarea legislației insolvenței	138
Secțiunea a 5-a. Formare profesională, tendințe actuale	157
Secțiunea a 6-a. Tendințe actuale, noutăți legislative	161
Secțiunea a 7-a. Transpunerea legislației europene în România.....	176
CAPITOLUL III. JUDECĂTORUL-SINDIC	
REPREZENTANTUL INSTANȚEI – ÎN CENTRUL PROCEDURII	193
Secțiunea a 8-a. Reprezentantul instanței – în centrul procedurii insolvenței	193
Secțiunea a 9-a. Raporturi juridice în procedura insolvenței.....	248
Secțiunea a 10-a. Comunicarea eficientă.....	338
Secțiunea a 11-a. Armonizarea legislației la noile coduri	351
CAPITOLUL IV. INSOLVENȚA ÎN DREPTUL COMPARAT	
INSOLVENȚA ÎN EUROPA	
PROPUNERI DE <i>LEGE FERENDA</i>	370
Secțiunea a 12-a. Drept comparat.....	370
Secțiunea a 13-a. Concluzii și considerații privind evoluția fenomenului.....	481
BIBLIOGRAFIE	485

ANEXA 1

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 86/2006 privind organizarea activității practicienilor în insolvență, republicată491

ANEXA 2

Statutul de organizare și funcționare al institutului național pentru pregătirea practicienilor în insolvență (I.N.P.P.I.)523

**ACADEMIA DE STUDII ECONOMICE
DEPARTAMENTUL DE DREPT**

Mircea GROSARU

JUDECĂTORUL-SINDIC

București, martie 2013

Universul Juridic
București
-2013-

ABREVIERI

Actul compoziției din Austria – A.O.

Adjunct – adj.

Administrația Finanțelor Publice – A.F.P.

Adunarea Generală a Acționarilor – A.G.A.

Agenția Națională de Administrare Fiscală – A.N.A.F.

Alineatul – alin.

Articolul – art.

Autoritatea pentru Valorificarea Activelor Statului – A.V.A.S.

Banca Națională a României – B.N.R.

Biroul executorului judecătoresc – B.E.J.

Biroul notarului public – B.N.P.

Buletinul procedurilor de insolvență– B.P.I.

Capitolul – Cap.

Carte funciară – C.F.

Casa Națională de Asigurări de Sănătate – C.N.A.S.

Centrul intereselor principale – C.O.M.I.

Circa – cca

Clasificarea Activităților din Economia Națională – C.A.E.N.

Codul civil – C. civ.

Codul comercial – C. com.

Codul de procedură fiscală – C. pr. fisc.

Codul de procedură penală – C. pr. pen.

Codul Falimentului din Austria – K.O.

Codul familiei – C. fam.

Codul muncii – C. mun.

Codul penal – C. pen.

Comisia Europeană – C.E.

Comisia Națională a Valorilor Mobiliare – C.N.V.M.

Comisia de Supraveghere a Asigurărilor – C.S.A.

Consiliul Europei – C.E.E.

Consiliul Superior al Magistraturii – C.S.M.

Convenția Europeană pentru apărarea drepturilor și libertăților fundamentale ale Omului– C.E.D.O.

Curte de apel – C. Ap.
Curtea de Justiție a Uniunii Europene – C.J.U.E.
Curtea Europeană de Justiție – C.E.J.
Decizia – dec.
Decizia civilă – dec. civ.
Decizia comercială – dec. com.
Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism – D.I.I.C.O.T.
Direcția Generală a Finanțelor Publice – D.G.F.P.
Direcția Județeană a Arhivelor Naționale – D.J.A.N.
Direcția Regională pentru Accize și Operațiuni Vamale – D.R.A.O.V.
Dispoziție – disp.
European Judicial Training Network – E.J.T.N.
Fondul Monetar Internațional-F.M.I.
Grup de interes economic – G.I.E.
Inspectoratul Teritorial de Muncă– I.T.M.
Instanța Superioară de Disciplină – I.S.D.
Întreprindere Profesională Unipersonală cu Răspundere Limitată – I.P.U.R.L.
Jurnalul Oficial al Comisiei Europene – J.O.C.E.
Jurnalul Oficial al Uniunii Europene – J.O.U.E.
Legea judiciar administrativă din Belgia – A.J.A.
Litera – lit.
Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale – M.M.F.P.S.
Ministerului Finanțelor Publice – M.F.P.
Monitorul Oficial – M. Of.
Nota noastră – n.n.
Noul Cod civil – NCC
Noul Cod de procedură civilă – NCPC
Noul Cod de procedură penală – NCPP
Noul Cod penal – NCP
Oficiul de Cadastru și Proprietate Imobiliară – O.C.P.I.
Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci – O.S.I.M.
Oficiul Național al Registrului Comerțului – O.N.R.C.
Oficiul Registrului Comerțului – O.R.C.
Oficiul Român pentru Drepturi de Autor – O.R.D.A.
Opera citată – op. cit.
Ordin – ord.

Ordinul Ministerului Finanțelor Publice – O.M.F.P.
Ordonanța de Urgență a Guvernului – O.U.G.
Ordonanța Guvernului – O.G.
Paragraf – par.
Persoană Fizică Autorizată – P.F.A.
Prevedere – prev.
Punct – pct.
Sentință – sent.
Sentință civilă – sent. civ.
Sentință comercială – sent. com.
Serviciul de Evidență Informatizată a Persoanei – S.E.I.P.
Societate Comercială – S.C.
Societate cu Răspundere Limitată – S.R.L.
Societate în comandită simplă – S.C.S.
Societate în nume colectiv – S.N.C.
Societate pe acțiuni – S.A.
Societate Profesională cu Răspundere Limitată – S.P.R.L.
Spațiul Economic European – S.E.E.
Standarde Europene de Evaluare – E.V.S.
Standarde Internaționale de Calitate – I.A.S.
Taxa pe Valoare Adăugată – T.V.A.
Tratatul de Constituire a Comunității Europene – T.C.E.
Tratatul privind Uniunea Europeană – T.U.E.
Tribunal – T.
Tribunalul Municipiului București – T.M.B.
U.K. – Marea Britanie
Uniunea Europeană – U.E.
Uniunea Națională a Barourilor din România – U.N.B.R.
Uniunea Națională a Practicienilor în Insolvență din România – U.N.P.I.R.
Următoarele – urm.

ARGUMENT

În noua concepție a dreptului civil care, datorită caracterului monist ce i s-a imprimat privește și relațiile de natură comercială, procedura insolvenței ocupă un loc tot mai important, corespunzând marilor cerințe de ordin economic impuse de permanentele fluctuații de pe piața liberă, unde nu pot rezista decât firmele performante, capabile să producă profit și bunăstare.

Rigorile impuse de evoluția legilor economice au fost accentuate începând din toamna anului 2008, când în țara noastră și în numeroase alte țări de pe continentul european au început să se facă simțite primele semne ale unei mari crize economice și financiare, declanșată mai întâi pe continentul nord-american. Accentuându-și efectele pe parcursul câtorva ani, prezența ei este resimțită încă din plin nu numai în mediul financiar-bancar, ci și în mediul economico-productiv, mai ales în domeniul construcțiilor.

Pentru stoparea fenomenelor generate de criza economică, pe care continuăm să le suportăm, au fost elaborate soluții mai ales în mediul politic, dar și în mediul financiar-bancar, în cel economico-productiv, care s-au concretizat în diverse proiecte legislative, conținând măsuri menite să ajusteze programe de dezvoltare economico-sociale, anumite structuri de personal din diverse sectoare. Din fericire, în măsura în care au fost derulate, aceste programe profund antisociale au provocat în primul rând șomaj, instabilitate economică, reducerea puterii de cumpărare a populației, diminuarea consumului și a producției, falimente în lanț.

Este de reținut că toate aceste trăsături dure ale măsurilor de restructurare și ajustare economică și socială, preconizate legislativ, conduc inevitabil la concedieri masive, cu reduceri de personal și celelalte consecințe ce decurg din instabilitate, diminuarea nivelului de trai și dereglarea factorilor productivi.

În astfel de condiții vitrege sub aspect economic și social, se impune ca abordarea teoretică a instituției falimentului să fie făcută pe baza unor criterii mai ferme, stabilite în raport cu modificările intervenite în structurile economice și cu noile mutații de pe piață, ceea ce a și

determinat elaborarea de noi acte normative, adecvate perioadei critice prin care trecem.

După cum este firesc, activitatea de legiferare trebuie să ofere soluțiile practice necesare momentului pe care îl parcurge întreaga societate, pentru a corespunde cerințelor de perspectivă din domeniul ce face obiectul reglementării ceea ce ar asigura cadrul larg necesar, inerent fluctuațiilor la nivel macro-economic.

Evident, în încercarea de a elimina măcar și parțial efectele devastatoare ale crizei economice pe care încă o parcurgem, un rol important trebuie să revină analizei elementelor de drept comparat, care oferă posibilitatea de a prelua rezolvările cele mai judicioase din legislațiile altor state, pentru a le integra în propria reglementare a insolvenței și a le aplica adecvat în cazuri similare.

În acest fel, am putea beneficia de experiența unor state europene care au trecut prin efectele și mai dure ale unor crize economice anterioare, reușind să le reziste datorită unor economii de piață consolidate printr-o funcționare de sute de ani.

De remarcat că punctul de plecare în reglementarea insolvenței în țara noastră îl reprezintă anul 1995, când a fost adoptată Legea nr. 64/1995 privind reorganizarea și lichidarea societăților comerciale, care a fost modificată și completată prin mai multe acte normative (legi și ordonanțe ale Guvernului), pentru ca ulterior să fie adoptată Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenței, care este și astăzi în vigoare, cu modificări și completări. În aceste circumstanțe, cercetarea aplicată, circumscrisă domeniului insolvenței, trebuie să ofere repere care să eficientizeze legislația insolvenței, chiar și prin sugerarea schimbării orientării legiuitorului în ceea ce privește oportunitatea adoptării anumitor reglementări.

Cu toate că în spiritul recentelor modificări legislative, prin care a fost completată Legea nr. 85/2006, judecătorului-sindic îi este mult diminuat rolul ce-i revine în cadrul procedurii insolvenței, reducându-i-l în bună măsură la o poziție de arbitru, totuși el rămâne personajul central în cadrul procedurii insolvenței. În astfel de condiții, judecătorul-sindic este cel care asigură derularea procedurii insolvenței, în condiții de legalitate, cu vegherea modului în care această procedură este manageriată de lichidatori specializați aflați sub controlul și coordonarea creditorilor interesați să-și recupereze cu celeritate creanțele.

Adăugăm că, în ceea ce privește perspectivele actuale ale instituției falimentului, este de semnalat preocuparea existentă pentru elaborarea unei reglementări generale, suple și eficiente, în măsură să răspundă noilor provocări ivite după adoptarea noului Cod civil, a noului Cod de procedură civilă și a legilor de punere în aplicare a acestor coduri. De aceea, la ora actuală elaborarea unui adevărat cod al insolvenței ar constitui o acțiune imperativă și de mare responsabilitate pentru specialiștii consacrați în insolvență. Numai alcătuirea unui astfel de proiect de cod și adoptarea lui ar asigura temperarea actualelor controverse de ordin legislativ, concomitent cu eliminarea practicilor devenite inutile, conducând la eficientizarea cooperării dintre judecătorul-sindic și practicienii în insolvență, la crearea celor mai bune premize pentru soluționarea cauzelor ce fac obiectul acestei proceduri la nivelul de competență, impus de cerințele modernizării relațiilor economice și de nevoia sporirii încrederii reciproce în cadrul relațiilor comerciale.

CAPITOLUL I

ISTORICUL INSOLVENȚEI
ISTORIC PRIVIND FENOMENUL INSOLVENȚEI

Secțiunea 1

Scurt istoric al insolvenței

1. Premiză. Izvoarele insolvenței

În evoluția economică și socială a unei țări, comerțul a ocupat întotdeauna un loc important, asigurând o permanentă circulație a mărfurilor și serviciilor.

Pentru obținerea profitului, mărfurile și serviciile au circulat mereu pe ruta producător – consumator, în condițiile în care atributul esențial al unei economii de piață liberă, funcțională, cu liberă concurență, este tocmai starea de risc a afacerii.

Economiile de piață sunt strâns legate de liberalizarea comerțului, de nevoia de întărire a securității raporturilor comerciale. Într-o epocă a globalizării, cum este cea actuală, întreprinderile cu capital străin investesc în țara în care găsesc mediul cel mai propice pentru dezvoltarea afacerii, unde întâmpină mai puține constrângeri fiscale. Investitorii, oricare ar fi ei, caută legi stabile, soluții previzibile pentru disputele legale în cadrul unor sisteme judiciare coerente.

Securitatea generală a comerțului depinde de solvabilitatea fiecărei firme sau întreprinderi comerciale. Incapacitatea comerciantului de a-și achita la scadență obligațiile asumate, poate conduce la consecințe economice defavorabile, în care trebuie să intervină un remediu instituțional reglementat de legislația națională în materie de faliment.

Examinarea activității economice la nivel internațional necesită o privire comparativă asupra legislației falimentului în diverse state, pentru că, dacă o entitate realizează activități economice transfrontaliere, creditorii au nevoie să știe nu numai cum își vor recupera creanțele dacă partenerul lor de afaceri este declarat în faliment în țara de origine, ci să și cunoască procedura și tratamentul aplicabile în cazul falimentului debitorului său.

O companie multinațională, cu dezmembărăminte într-un alt stat membru sau nembruru al Uniunii Europene, trebuie să cunoască temeinic legislația aceluși alt stat în materie de faliment. Aceste dezmembărăminte pot avea parteneri de afaceri sau colaboratori, care să fie declarați în faliment, după cum pot fi ele însele subiecte ai unei astfel de proceduri.

Impetuoasa dezvoltare a relațiilor comerciale și economice dintre state, dar și sporirea fără precedent a tehnicilor comunicării, concomitent cu adâncirea efectelor crizei economice, au dus la sporirea tot mai accentuată a cazurilor de insolvență.

Un debitor nu se consideră a fi insolvabil dacă, la rândul său, are de încasat creanțe sau deține în proprietate bunuri ce pot acoperi datoriile neachitate. Desigur, numărul cazurilor de insolvență transfrontalieră este în primul rând o consecință directă a expansiunii schimburilor comerciale și a investițiilor în întreaga lume.

Pe de altă parte, s-a observat că legislațiile naționale în materie de faliment nu au urmat ritmul acestei „*evoluții*” negative, ajungând să fie depășite de realitatea economică.

Nici soluțiile juridice adoptate nu sunt întotdeauna adecvate și uniforme, ceea ce anulează șansele de redresare ale firmelor sau întreprinderilor aflate în dificultate, împiedică administrarea echitabilă și eficientă a cazurilor de insolvență transfrontalieră, îngreunează protecția bunurilor debitorului contra dispersării și împiedică maximizarea valorii acestor bunuri.

În ultimă instanță, lipsa de previzibilitate în abordarea cazurilor de insolvență transfrontalieră afectează fluxul de capital și descurajează investițiile străine.

În fine, cazurile de fraudă internațională, prin disimularea bunurilor de către debitor sau transferul lor peste frontieră, devin o problemă din ce în ce mai gravă, atât prin amploare, cât și prin frecvență.

Analiza mecanismelor de cooperare internațională, menite să aducă rezolvări acestei chestiuni, oferă adeseori viziuni noi asupra evoluției fenomenului insolvenței, precum și soluții de redresare a sectoarelor intrate în dificultate.

Dacă o afacere nu este bine gândită și structurată, nu are un target, mai devreme sau mai târziu, consecința firească a acestei afaceri va fi ajungerea în starea de insolvență.